

اصلاحات بانکی در مالزی

ضرورت حکمرانی شرکتی در مالزی با وقوع بحران مالی شرق آسیا در سال ۱۹۹۷ احساس شد. سپس در چند نوبت و با تاسیس مجموعه‌ای از نهادهای غیرانتفاعی و تصویب مجموعه‌ای از قوانین مربوط به بازارهای سرمایه و در حالت خاص برنامه مادر مالی و نظارت بر اجرای آن مدیریت بانکی اصلاحاتی در سیستم بانکی این کشور به وجود آمد. مجموعه‌ای از قوانین بانکی فعلی را که با در نظر گرفتن اهدافی که در مقدمه این متن عنوان شد، در ادامه فهرست‌وار می‌آوریم. هر شخص حقوقی می‌تواند حداکثر تا ۲۰ درصد سهام بانک و هر فرد حقیقی تا ۱۰ درصد سهام بانک را بخرد. مالکیت خارجی‌ان در خرید سهام بانک نیز شامل این محدودیت می‌شود و مانع دیگری ندارد. تعداد اعضای هیات‌مدیره برای یک بانک محدودیتی ندارد. یک شخص نمی‌تواند همزمان هم رئیس هیات‌مدیره باشد و هم مدیرعامل یک بانک باشد. حداقل یک سوم اعضای هیات‌مدیره باید مدیران مستقل باشند به این معنا که از مدیران اجرایی و سهامداران عمده بانک استقلال داشته باشند.

هیات‌مدیره باید در طول سال به‌طور مرتب و مستمر جلسه داشته باشد و محدودیتی در تعداد این جلسات وجود ندارد، ولی در عرف تحلیلگران تعداد کمتر از ۴ جلسه در طول سال برای یک بانک ناکارآمد تلقی می‌شود. یک مدیر مستقل نمی‌تواند بیشتر از ۹ سال در سمت خود بماند. یکی از وظایف هیات‌مدیره تشویق سهامداران برای حضور در جلسات مجمع عمومی و شرکت در رأی‌گیری‌های مجمع است.

از دیگر وظایف هیات‌مدیره تشکیل کمیته‌هایی با وظایف مشخص است: کمیته حسابرسی، کمیته اعتباری، کمیته دارایی‌ها و بدهی‌ها، کمیته ریسک، کمیته انتخاب نامزدهای هیات‌مدیره (متشکل از مدیران غیرموظف یعنی اعضای از هیات‌مدیره که حضور فیزیکی در بانک ندارد، ولی در تصمیم‌گیری‌ها و رأی‌دهی‌ها شرکت می‌کند)، کمیته پاداش‌ها (یکی از وظایف آن تعیین میزان پرداختی به اعضای غیرموظف هیات‌مدیره است)، کمیته پرداختی‌ها (یکی از وظایف آن تعیین میزان پرداختی‌ها و پاداش‌ها به هیات‌مدیره است)، کمیته کنترل و

صداقت حساب‌رسان خارجی. به‌علاوه میزان حقوق و پرداختی به اعضای هیات‌مدیره (اعم از موظف و غیرموظف) باید در گزارش سالانه هیات‌مدیره قید شود. هیات‌مدیره موظف است برای ارتقای شفافیت و اطلاع‌رسانی جامع و کامل از کلیه امکانات و دستاوردهای فناوری اطلاعات استفاده بکند.

در ضمن، تمامی جریان‌های نقدینگی و ترازنامه بانک‌ها مطابق با استاندارد گزارش‌دهی مالی و موازین استانداردهای مالزی منتشر شود.

بررسی نسبت های مالی در بانکداری اسلامی مالزی و بانکداری متعارف

بررسی های انجام شده در طی سال های ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۱ نشان می دهد نسبت بازده دارایی بانک ها که بیان کننده استفاده مطلوب بانک از دارایی های خود است، به طور متوسط یک درصد و در سطح متوسط استاندارد جهانی قرار دارد که نشان می دهد دارایی بانک در سطح مناسب خود از نظر سودآوری است. یکی از این نسبت ها بازده سرمایه است که از تقسیم سود خالص به حقوق صاحبان سهام به دست می آید که حدود ۱۵ درصد بوده و نشان می دهد در سطح مطلوب و بالاتر از سطح استاندارد جهانی است. نسبت هزینه به درآمد، به عنوان یکی از شاخص های کارایی در بانکداری اسلامی مالزی برابر ۴۹/۵ درصد بوده که نشان می دهد بانک ها از نظر کارایی مطلوب و در سطح استاندارد جهانی (۵۰ درصد) واقع شده اند.

معیار نسبت سرمایه که مربوط به ارزیابی سرمایه است، نشان می دهد که به طور متوسط هر واحد از دارایی های صاحبان سهام به چه میزان نقش دارند. این نسبت (حقوق صاحبان سهام به جمع دارایی ها) برای کل بانک های اسلامی به طور متوسط برابر با ۹ درصد بوده و این نشان دهنده آن است که بانکداری اسلامی در مالزی از

نظر سرمایه در وضعیت مناسب و مطلوب و بالاتر از حد استاندارد خود (بالاتر از ۵ درصد) قرار دارد. بررسی های صورت گرفته بر روی وضعیت نقدینگی که با شاخص های مختلفی سنجیده شده، نشان می دهد که نسبت سپرده به کل دارایی ها در طول دوره برابر ۸۷ درصد است و نشان می دهد درصد بالایی از سپرده ها نزد بانک های این کشور قرار دارد؛ بنابراین ریسک ناشی از کاهش نقدینگی در این بانک ها کم و متناسب با وام های پرداختی است. همچنین مقایسه نسبت های مالی در بانک های اسلامی و بانک های متعارف بین سال های ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۱ نشان می دهد که بانک های اسلامی در مقایسه با بانک های متعارف از لحاظ اعطای تسهیلات و جذب سپرده برتری داشته و این مساله نشان دهنده وضعیت مطلوب نقدینگی در بانک های اسلامی و همچنین استقبال مردم از این نوع بانکداری و شیوه تامین مالی است. از سوی دیگر نسبت سرمایه به ترتیب در بانک های اسلامی و متعارف برابر با ۹ و ۷/۵ درصد است که نشان می دهد، به طور متوسط هر واحد از دارایی های صاحبان سهام در بانک های اسلامی نقش بیشتری نسبت به بانک های متعارف دارند. از لحاظ بازدهی دارایی و سرمایه (سودآوری) به طور متوسط در هر دو نظام از نسبت های مساوی برخوردار بوده و در نهایت کارایی بانک های اسلامی و بانک های متعارف در سطح استاندارد جهانی قرار دارد و هزینه بر بودن فعالیت های بانکداری اسلامی (برای تبلیغات و جذب مشتریان بیشتر و...) موجب افزایش این نسبت در بانک های اسلامی شده است.

نگارندگان در جمع بندی این پژوهش چنین نتیجه می گیرند که: به دنبال رشد شتابان صنعت مالی جهانی در سال های اخیر، نظام مالی مالزی، علی الخصوص موسسات و نهادهای بانکی داخلی و شرکت های بیمه، به منظور دستیابی به کارایی بیشتر، رقابت پذیری، نوآوری و پیشرفت های تکنولوژیک، با فشارهای زیادی روبه رو هستند. از سوی دیگر، توسعه زیربنای مناسب مالی و ایجاد تسهیلات و حمایت از توسعه امری اجتناب ناپذیر به شمار می رود.

در طول مرحله اولیه، توسعه صنعت بانکداری اسلامی، جایگاه ویژه ای در میان مسلمانان برای رفع نیازهای بانکی مطابق با اصول شریعت به دست آورد. در حال حاضر محصولات و خدمات بانکداری اسلامی با پذیرش گسترده ای در میان مسلمانان و غیرمسلمانان به عنوان یک جایگزین مناسب برای محصولات و خدمات متعارف در نظام مالی جهانی شناخته شده است.

از زمان معرفی این صنعت، محصولات بانکداری اسلامی به خوبی توسط مالزیایی ها پذیرفته شده است، به طوری که نشانه های آن را می توان در افزایش میزان کل سپرده ها و تامین مالی بر اساس اصول اسلامی توسط مشتریان مسلمان و غیرمسلمان مشاهده کرد. کل تسهیلات اعطایی از ۵۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۱ به ۶۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۲ رسیده و میزان سپرده های نظام بانکداری اسلامی نیز به ۹۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۲ افزایش یافته است.

اگرچه صنعت خدمات مالی اسلامی در حال حاضر از تجربه رشد دورقمی برخوردار است، اما این صنعت هنوز در مراحل ابتدایی خود در مقایسه با نظام مالی متعارف قرار دارد. با این وجود، رشد سریع و عملکرد مثبت به دست آمده از نظام بانکداری اسلامی نشانگر یکی از دستاوردهای عمده، طی سه دهه گذشته در بانکداری و تامین مالی اسلامی مالزی است. با توجه به اهمیت یکپارچه سازی جهانی و پذیرش بین المللی بانکداری اسلامی مالزی می توان گفت که این کشور یکی از مناطق کلیدی در صنعت بانکداری، جهت پیشرفت های آتی بوده و در این راه نیاز مبرمی به حمایت گسترده تر وجود دارد.

منابع:

http://www.islamiccec.ir/news/hawzahqom_۳۱۳۵۰۸/۸۰۰۴

<http://www.khabaronline.ir/detail/۴۷۵۱۲۵/Economy/macroeconomics>

http://www.aftabir.com/articles/view/economy_marketing_business/bank_insurance/c2_139.97833.p1.php